

Het belang van kinderen en jongeren voorop en alle 342 gemeenten kindvriendelijk. Aan die missie werkt UNICEF-programmamanager Esther Vreeburg. Ze deelt haar missie met jongeren als Anas Kjidaâ. Die bewijst in Enschede dat het kan.

ESTHER VREEBURG (UNICEF) EN ANAS KJIDAÂ (JONG053PRAATMEE):

‘Kindvriendelijk is een plus voor iedereen’

Esther Vreeburg en Anas Kjidaâ zijn van verschillende generaties maar hebben veel gemeen: allebei kunnen ze slecht tegen onrechtvaardigheid en beiden hebben een indrukwekkend cv. Esther (44): “De eerste keer dat ik iets onrechtvaardig vond? Toen de medezeggenschapsraad op de middelbare school, waar wij met slechts twee leerlingen in zaten, vergeten was om ons uit te nodigen. Kennelijk namen ze ons niet serieus. Toen heb ik meteen de leerlingenraad opgericht.” Anas (24) denkt aan situaties waarin kinderen, en soms ook hijzelf, gepest werden: “Toen ik mijn schuwheid op school kwijt was, had ik de neiging om ertussen te springen. Dat de gepeste en niet de pester werd aangepakt, omdat die voor zichzelf opkwam, vond ik vaak onrechtvaardig.”

Gedreven

Esther begon als jurist. Vanaf 2011 bouwde ze samen met Marc Dullaert het instituut Kinderombudsman op: “We hadden niets, alleen een Excelbestand en een telefoonlijn. Toch zijn we gewoon gestart en

bekeken we zaken van ouders en kinderen die vastliepen in het systeem.” Inmiddels timmert ze aan de weg als programmamanager voor UNICEF. Anas studeert nog. Na het mbo en zijn hbo-propedeuse is hij toegelaten tot het honoursprogramma Rechtsgeleerdheid van Universiteit Utrecht. Daarnaast is hij onder andere voorzitter van de UNESCO Jongerencommissie, voorzitter van de Wetswinkel Twente en lid en projectmedewerker van het Enschedese jongerenparticipatie-initiatief JONG053praatmee. Anas: “Ik doe veel, want het fascineert me hoe de hazen lopen.”

Allebei kunnen ze slecht tegen onrechtvaardigheid

Nog een overeenkomst tussen deze gedreven mensen? Ze gaan allebei vol voor de rechten van het kind en de jongere. Vooral als het gaat om

het naleven van het VN-Kinderrechtenverdrag, in het bijzonder artikel 3 (belang van het kind voorop) en artikel 12 (luisteren naar de mening van het kind).

Ambassadeurs

Esther geeft daar vorm aan met het UNICEF-programma Child Friendly Cities Initiative (CFCI), vrij vertaald als ‘kindvriendelijke gemeenten’. Volgens UNICEF begint een kindvriendelijke gemeente bij integraal beleid op basis van de kinderrechten en gaat dat over alle onderwerpen die het leven en de ontwikkeling van kinderen raken. Sinds 2022 biedt de organisatie gemeenten handvatten om kinderrechten om te zetten in beleid en praktijk. Bijvoorbeeld op het gebied van jeugdhulp, leerlingenvervoer, speeltuinen en huisvesting (zie ook QR-code). Esther: “In deze baan kan ik er aan de voorkant beter aan bijdragen dat kinderen niet tussen wal en schip vallen. Gemeenten zitten zo dicht bij de leefwereld van kinderen en jongeren en zien als geen ander wat er nodig is om hen goed op te laten groeien.”

Weliswaar is Enschede niet een van de zeven (en binnenkort zeven-tien) deelnemende gemeenten aan het UNICEF-programma, wel is de Twentse stad volgens Esther een ambassadeur voor jongerenparticipatie en het werken aan kinderrechten. “De gemeente biedt structuur en maakt serieus werk van het ophalen van de mening van kinderen en jongeren. Als gemeente zal je moeten investeren in een ambtenaar die goede gesprekken met hen kan voeren, maar dat hoeven geen ingrijpende investeringen te zijn”, ziet Esther bij CFCI-gemeenten.

Als ‘Trotse Tukker’ prijst Anas het bestuur van zijn 162.000 inwoners tellende woonplaats Enschede. Dat bestuur durft het aan om een stem te geven aan de 48.000 jongeren onder de 25: “Jongerenparticipatie was een bestuursopdracht van onze wethouder. Zarina Dihal-Chedi heeft het als projectleider vanuit de gemeente opgepakt en moest

zorgen voor een brede afspiegeling. Dat is haar gelukt. JONG053praatmee begon met vijf en binnenkort zitten we op twintig leden.”

Kindvriendelijk

Kindvriendelijk, wat verstaan Esther en Anas daar zelf onder? Esther: “Voor ons is dat een gemeente die over de volle breedte voldoet aan het Kinderrechtenverdrag. Dat begint bij: de belangen en de mening van het kind als eerste overweging meenemen. Als die basis op orde is, samen met de data, kom je ook een heel eind op andere thema’s.” Ze vervolgt: “Ga eens op een andere ooghoogte naar de omgeving kijken. Loop de straat eens door alsof je een driejarige of een puber bent. Dat geeft letterlijk een andere blik. Wij, als volwassenen, denken aan een parkeerplaats voor de deur en een soepele doorgang. Maar kinderen en jongeren hebben iets anders nodig van hun omgeving. Als dat andere denkproces op gang komt, reageren ambtenaren

Ga eens op een andere ooghoogte naar de omgeving kijken

enthousiast en verbaasd. En soms met weerstand, omdat een gemeente ook andere doelgroepen heeft. Maar het ontslaat je er niet van om de stem van de jongere mee te nemen, ook omdat zij geen stemrecht hebben.”

Anas haakt aan: “Voor mij betekent *childfriendly* dat je aan de behoeften van jongeren voldoet, zodat ze überhaupt in staat zijn om hun stem te laten horen. Er is veel nodig om jongeren in hun kracht te zetten en om te snappen waar het om gaat. Je moet rekening houden met het verschil in leeftijd en ervaring.” Over de start van JONG053praatmee: “We kregen geld van de gemeente en begonnen met een nulmeting. Wij wilden jongeren betrekken, maar willen zij wel betrokken worden? En op welke thema’s dan? De punten uit het coalitieakkoord namen we als uitgangspunt, zoals Sport en Ontspanning, Schoon en Veilig en Gelijke Kansen. Je kunt het wel over kernenergie of windmolens hebben, maar als dat niet op de agenda staat, houdt het heel snel op.”

Anas Kjidaâ:

Student Honoursprogramma
Rechtsgeleerdheid Universiteit
Utrecht, lid van JONG053praat-
mee, voorzitter UNESCO
Jongerencommissie, voorzitter
Wetswinkel Twente.

Esther Vreeburg:

Programmamanager Child
Friendly Cities Initiative (CFCI)
van UNICEF, begon haar loop-
baan als jurist en gerechtsse-
cretaris, was medeoprichter van
instituut Kinderombudsman.

Foto: UNICEF

Anas, hoe heb jij Esther nodig om te bereiken wat jij wil voor kinderen en jongeren?

Anas: “Mensen als Esther zijn essentieel. Wij kunnen ambassadeur zijn in onze gemeente, maar hoe zorgen we ervoor dat het bij het grote publiek terechtkomt en in Den Haag bij mensen die erover gaan? Vanuit UNICEF kan Esther

met gewicht ons verhaal brengen, want het ‘wc-eend-argument’ helpt ons niet verder. Welke boodschap dat is? Dat we niet zo gepolariseerd hoeven te leven want binnen ons zeer diverse JONG053 komen we er ook altijd uit. En de boodschap dat jongeren wel degelijk capabel zijn om mee te kunnen praten. Een van onze jongeren uit het praktijkonderwijs komt soms op een positieve manier gek uit de hoek, met een heel nieuw perspectief. Dat laat zien dat iedereen kan bijdragen.”

Esther, hoe heb jij Anas nodig om gemeenten kindvriendelijker te maken?

Esther: “Anas en JONG053 verrichten supermooi werk. Hun vertrekpunt is wat nodig is voor kinderen en jongeren. Die wensen halen ze niet alleen op bij de *usual suspects*, maar in een zo’n divers mogelijke groep. Juist ook bij die jongeren in het praktijkonderwijs die soms denken dat ze niet belangrijk zijn. Om daarna de boodschap verder te brengen en te vertalen voor de lokale en landelijke overheid. Die boodschap is veel

krachtiger als een jongere zelf een filmpje inspreekt of meegaat naar een ministerie.”

Kinderen en jongeren kunnen meepraten en agenderen.

Hoe blijf je als volwassene de verantwoordelijkheid dragen?

Esther: “We moeten ons met z’n allen realiseren dat we een taak hebben in het Kinderrechtenverdrag. Daar komen verantwoordelijkheden bij die je moet blijven uitvoeren. Als gemeente heb je wel een keus: jongeren kan je best laten meebeslissen bij bepaalde onderwerpen en daarvoor ook budget geven. Ik zag een kinderraad die het geld besteedde aan groene daken op drie bushokjes. De gemeente besloot dat voorbeeld te volgen. Door budget te geven laat je jongeren voelen wat ze belangrijk vinden en dan begrijpen ze ook dat niet alles kan. Het Kinderrechtenverdrag stelt dat we kinderen moeten begeleiden op een manier die past bij hun ontwikkelende vermogens. Dat geldt ook voor het delen van verantwoordelijkheden over gemeentelijke

vraagstukken. Al blijven volwassenen altijd eindverantwoordelijk voor de implementatie van het Kinderrechtenverdrag.”

Anas: “In het staatsrecht ligt de verantwoordelijkheid daar waar de bevoegdheden liggen. Jongeren kunnen lawaai maken en veel willen doen, maar de verantwoordelijkheid ligt wel degelijk bij de volwassenen. Je kunt kinderen en jongeren wel médeverantwoordelijk maken. Als je dat doet voelen jongeren meer urgentie en ook dat er aan een oplossing gewerkt dient te worden. Een klein voorbeeld in Enschede was onze verantwoordelijkheid voor het organiseren van een evenement over financieel rondkomen.”

Welke rol kunnen jeugd- en onderwijsprofessionals pakken in het kindvriendelijker maken van gemeenten?

Anas: “In Enschede hebben we een netwerk waarin een groep burgerschapsdocenten bij elkaar komt. JONG053 is voorstander van het experimenteren met maatschappelijke stages in het gemeentehuis. Hoe vet is het om een jongere te laten ervaren hoe het daar werkt? Dat is

Je kunt kinderen en jongeren wel médeverantwoordelijk maken

een gedeelde verantwoordelijkheid.”

Esther: “Scholen en de gemeente kunnen heel mooi met elkaar optrekken als het om bijvoorbeeld burgerschapsonderwijs en kinderrechten gaat. En jeugdprofessionals kunnen

werken vanuit het DNA van het kind, in plaats vanuit de capaciteit of de financiën van een instelling.”

Radicaal inzetten

Terugkerende vraag in *De Omwenteling 2025* is de vraag waar ook Esther vaak mee start als ze voor een groep staat: Wat zou het voor de samenleving betekenen als we veel radicaler zouden inzetten op de rechten van kinderen? “Een hele fijne openingsvraag. Als ik die vraag stel, gaan mensen glimmen. Onbewust hebben ze allemaal ideeën over hoe het mooier en beter wordt”, zegt Esther terwijl ook haar eigen gezicht oplicht. Anas: “Radicaler inzetten op kinderrechten kan werken als een steen die je in het water gooit en daarmee een positief effect heeft op de rest van de samenleving.”

Esther sluit zich daarbij aan: “CFCI draagt uit dat een kindvriendelijke gemeente een *city fit for all* is. Dat is een gemeente die voor het gros van de inwoners een fijne plek is. Het doet iets met hoe je je straten en je zorg inricht, hoe je kijkt naar onderwijs en de toekomst. Dat draagt bij aan het welzijn van iedereen.” Anas: “Het kan ook een minimale kwaliteitsborging geven: hoe goed en toegankelijk willen we dat een wijk is? Dat een kind net iets anders of meer nodig heeft dan de rest is geen verlies maar een plus voor iedereen.”

Hoe houden we het kindperspectief als in 2040 een kwart van Nederland 65+ is?

Esther: “Des te belangrijker om het gesprek te voeren met de kinderen en jongeren onder de 25 die dan leven. Belangrijk is dat politieke partijen inzetten op betekenisvolle participatie op alle niveaus, dus lokaal, provinciaal en landelijk. Niet per se met een jongerenpartij; de versplintering is

“Jeugdprofessionals
kunnen werken vanuit
het DNA van het kind.”

Foto: UNICEF

niet altijd behulpzaam en elke partij zou hierover na moeten denken.”

Anas: “Tegen politieke partijen in Enschede zeggen wij dat zij allemaal een partij voor jongeren moeten zijn, want dat zijn óók inwoners van onze stad. Verder is het voor ons belangrijk om noaberschap - het omkijken naar en respect hebben voor elkaar, verbroedering - in een nieuw jasje te steken en daarin jongeren centraler te zetten.”

Missie geslaagd

Wanneer is hun missie geslaagd? Een eenvoudig, doch ambitieus antwoord van Esther volgt: “Als alle 342 gemeenten kindvriendelijk zijn. In ieder geval de helft in 2040, dat is het streven.” Anas werkt de komende jaren toe naar een visitekaartje waar ADVOCAAT op staat. “En dat mijn moeder ziet wat er van haar opvoeding terecht is gekomen en dat ik

nuttig ben voor anderen”, zegt hij met een glimlach.

Mooie laatste woorden van een bevlogen jongere, wellicht wel de Kinderombudsman van de toekomst, die samen met Esther duidelijk maakt hoe belangrijk kinderrechten zijn.

Lees meer over het UNICEF-programma voor kindvriendelijke gemeenten.

De lees-, luister- en kijktips van Esther Vreeburg/Anas Kjidaâ

- Artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag: Het recht op participatie (website UNICEF).
- Podcast *Vital Cities* – De Podcast, over meisjes, publieke ruimte en sport.
- UNICEF-video *Child Friendly Cities Initiative*.